

TALLINNA TEHNIKAKÕRGKOO

Timo Titma

PÄRNU JÕEÄÄRNE PLANEERING

LÕPUTÖÖ

Arhitektuuri ja keskkonnatehnika teaduskond

Arhitektuuri eriala

Tallinn 2013

Tõendan, et lõputöö on minu, TIMO TITMA kirjutatud. Töö koostamisel kasutatud teiste autorite, sh juhendaja loome- ja teadustööde seisukohad on viidatud.

Lõputöö koostamine, kaitsmine ja selles sisalduv informatsioon on *prima facie* õppeotstarbeline ja töö on kaitstud autoriõiguse seadusega, mille kohaselt on autoril töö suhtes mittevoralised õigused. Juhul, kui seda lõputööd kasutatakse muudel põhjustel kui reprodutseerimine õppe- ja teaduslikel eesmärkidel, mis ei ole ajendatud ärilistest huvidest, siis laienevad lõputöö autorile lisaks mittevoralistele õigustele ka voralised õigused.

Lõputöö autor: Timo Titma

(allkiri ja kuupäev)

Üliõpilase kooda09054.....

Õpperühm.....EA-81.....

Lõputöö vastab ülesandele ja kehtivatele nõuetele.

Juhendajad: Tomomi Hayashi.....

(allkiri ja kuupäev)

Konsultandid:.....

(allkiri ja kuupäev)

.....

(allkiri ja kuupäev)

Kaitmisele lubatud “.....”..... 2013 a

Arhitektuuri ja keskkonnatehnika dekaan Hindrek Kesler.....

(allkiri)

SISUKORD

Sissejuhatus	3
1. Planeeritava ala üldandmed.....	5
1.1. Pärnu tutvustus	5
1.2. Ajalooline ülevaade	6
1.3. Pärnu kesklinna iseloomustus ja analüüs.....	7
1.4. Planeeritava ala hetkeolukord.....	10
1.5. Planeeritava ala olemasolev liikluskorraldus	12
1.6. Planeeritava ala olemasolev haljastus.....	12
2. Planeeritava ala ettepanek	14
2.1. Planeeritava ala ettepanek, võimalused ja piiravad tegurid.....	14
2.2. Projekti eesmärk	17
2.2 Krundijaotuse ettepanek	21
2.3 Hoonestuse ettepanek	22
2.4 Liikluskorralduse põhimõtted ja parkimine.....	23
2.5 Tehnovarustus.....	25
2.6 Haljastus	25
Kokkuvõte	26
Summary	27
Viidatud allikad	28

SISSEJUHATUS

Antud planeerimisprojekt on Tallinna Tehnika Kõrgkooli arhitektuuri ja keskkonnatehnika teaduskonna diplomitöö, mis käsitleb Pärnu jõeäärse ala analüüsi ning planeeringu ettepanekut. Käsitletav piirkond asub Pärnu kesklinnas, Pärnu jõe lõunakaldal, linna sissesõidul vanalt sillalt (vt joonis 1).

Joonis 1. Planeeritava ala asukoht

Lõputöö teema valikul lähtus autor isiklikust huvist ning Pärnu Linnavalitsuse soovitusel, kavandada detailplaneering jõeäärsele alale. Teemaga tutvumisel tugines autor Linnafoorumite videosalvestuste ja tekstikogumite andmetele, samuti koguti andmeid Pärnu Linnaarhiivist, ajaloolistest raamatutest, küsitleti suusõnaliselt ka Pärnus elavaid inimesi.

Linnafoorumite konverentsil pöörati tähelepanu aspektile, et Pärnu ei ole siiani suutnud rajada linna keskust jõe äärde ega osanud ära kasutada jõeäärse ala hüvesid, mis elavdaksid kaubandust, äritegevust, sadamaterminali, meelelahutust.

Diplomitöö mahus pakutakse välja uus jõeäärne detailplaneering koos parkimis-, liiklus- ning krundijaotuste plaanidega. Samuti lahendatakse läbi üks hoone ekskiisprojekti tasemel, näitamaks planeeringu õigsust mahtude näol. Töö valmimise juures on lähtutud diplomandi poolt tehtud kesklinna täpsemast analüüsist, mida ilmestavad ja seletavad skeemid.

Projekti eesmärk on luua Pärnu kesklinna alale kutsuv elukeskond, mis parendaks linna külastatavust väliskülaliste näol nii suvel kui ka talvel, samas oleks linnaelanikele uus ja huvitav keskkond, kus viibida. Hetke probleemist lähtudes nägi autor võimalust praeguse kasutu jõeala aktiveerimises ning linnale iseloomuliku laialivalguva struktuuri ühtseks toimivaks linnaruumiks liitmises. Pakkuda linnale välja konkreetne linnaväljak, mis hetkel Pärnus puudub, samuti sadamaterminali osa, kaubandus- ja elukeskond. Keskuse planeerimisega soovitakse liita ka vanalinn ning aktiveerida jõepromenaadi osa, mida saaks kasutada mere- ja jõelinnale omaselt.

Olles Pärnu elanik leiab autor, et linnas puudub korralik keskus. Väljapakutav lahendus aitab hoida Pärnu linna elavana, sealjuures ka talvel, mil linn on väliskülalistest tühi ning üsna passiivses olekus. Planeering aitab esitleda Pärnu *wellness*-linna veel enam kui teda praegu Euroopas tuntakse. Pärnu võiks tõusta Põhjamaade üheks tähtsamaks ning lugupeetavamaks kuurortlinnaks.

1. PLANEERITAVA ALA ÜLDANDMED

1.1. Pärnu tutvustus

Pärnu on ligikaudu 175-aastane rikka ajalooga kuurortlinn [8], vana hansa-, sadama- ja ülikoolilinn ning Eesti suvepealinn, mis asub Eesi edelaosas Pärnu lahe kirderannikul Pärnu jõe suudmes. Pärnu linna pindala on 32,22 km², rahvaarv 40 628 (2012. aasta seisuga) ning asustustihedus on 1261,0 elanikku/km². Pärnu on rahvaarvult Eesti viies linn ja Eesti suurima maakonna keskus. Pärnu linna ümbritsevad Tahkuranna, Audru, Sauga ja Paikuse vald ning Eesti pealinnast Tallinnast asub Pärnu 129 km kaugusel. Pärnus asub sadam, samuti toimib rongiühendus Tallinnaga. [6]

Pärnu on eelkõige tuntud kuurortlinnana. Igal aastal külastavad Pärnut ja Pärnu maakonda umbes 700 000 väliskülast. Pärnu väiksus ja rohelus muudavad linna väärtuslikuks elukeskkonnaks, kus leidub kvaliteetseid restorane ja omanäolisi kohvikuid [8], pika traditsiooniga lõõgastust ja taastusravi protseduure pakkuvaid spaahotelle. Käesoleval sajandil on Pärnu visioon kujuneda Läänemere-äärseks elamuskuurordiks. [6]

Pärnu kultuurielus on kandev roll ajaloolisel Endla teatril ning 2002. aastal avatud Pärnu Kontserdimajal. Igal aastal toimuvad Pärnus järgmised suuremad kultuuri- ja spordisündmused: David Oistrachi festival, Pärnu orelifestival, Pärnu hansapäevad, Tudengite Talvapäevad, Pärnu filmifestival, aktinäitus Mees ja Naine, Jüri Jaanson Kahe Silla jooks ja Rahvusvaheline Klaveri Suveuniversiteet, samuti 2010. aastal alguse saanud tänavafestival Augustiunetus ning Pärnu Jäähfestival. [Ibid.]

Pärnu enim arenevad majandussektorid on tervise- ja heaolusektor, elektroonika-, metalli-, puidu- ning mööblitööstus, keskkonna- ja taastuvenergiatoodete tootmine [8]. Ettevõtluses on suurim tööandja tekstiilitööstuses tegev AS Wendre ning suurema töötajate arvuga ettevõtte on Scanfil OÜ, Viisnurk AS, Sanatoorium Tervis AS, Taastusravikeskus Estonia AS, Stram OÜ, Efore AS, AS Matek. Pärnus pakuvad kõrgharidust Mainori Kõrgkool ja Pärnu Kolledž [6] ning üldharidust 12 päevaõppega kooli [7].

1.2. Ajalooline ülevaade

Pärnu jõe suudmeala on üks Eesti vanimatest asustuspiirkondadest, kus hooajalise laagripaiga jäänused viitavad tegevusele umbes 9000 aastat eKr [5: 7-8]. Pärnu esmamainimiseks on peetud 1154. aastal Sitsiilias valminud al-Idrisi atlast, mille kommentaarides on nimetatud Liivi lahe äärde jäänud geograafilist punkti nimega Bwnw (ka Brnw) [*Ibid.*, lk 17].

Tänane Pärnu on kujunenud kahest keskaegsest linnast: Vana-Pärnust, Pärnu jõe suudme paremal kaldal asuvast Saare-Lääne piiskopi residentsist, ja Uus-Pärnust, sama jõe vasakul kaldal asuvast ordulinnast. Saare-Lääne piiskopkonna ja ordu maavalduste piir kulges mööda Sauga jõge, mida keskajal nimetati *Perona* jõeks, Pärnu jõe nimi oli sel ajal aga *Embecke* (Emajõgi). [4: 7]

1251. aastal ehitati Saare-Lääne piiskopkonna Pärnu toomkirik ning rajati *Perona* linn (hilisema nimetusega Vana-Pärnu) Pärnu jõe paremale kaldale piiskop Henriku poolt. 1263. aastal esimene linn rüüstati ja põletati ning piiskopi residents viidi üle Haapsallu. Rüüstatud piiskopilinna kodanikud asusid elama Emajõe suudme vasakkaldale, kuhu Saksa Ordu Liivimaal ehitas linnuse ning tekkis algselt Emajõe linnana kuid hiljem esimeste kodanike päritolu järgi nimetatud Uus-Pärnu. 1265. aastal sai uus linn esimesed privileegid, mis muuhulgas määrasid linnaterritooriumi jõe ja mere vahel kuni Reiu suudmeni. [5: 18-20]

Keskaegse Pärnu süda oli turuplats, mis asus tänase Pika tänava alal. (Märkus. E. Pareki raamatus "Pärnu sajandeis" on Pika tänava nimetus Lenini allee.) Pikk tänav oli peatänav, mida lõikasid täisnurkselt jõe suunduvad tänavad. 1492. aastast kehtis määrus, mis sätestas, et kindluse lähim ümbrus pidi olema asustamata, seetõttu kujunes kindluse ümber lage vöönd ulatudes lõunas praeguse Ringi tänavani ja idas Aia tänavani. [4: 8]

14. sajandil kujunes Pärnust Hansalinn, 16. sajandil administratiivkeskus ja 17. sajandil ülikoolilinn, 18. sajandil iseloomustas Pärnut kaupmeeste linna tiitel, 19. sajandil arenes Pärnust kuurortlinn ning 20. sajandil Eesti suvepealinn [3]. Samuti võib Pärnut pidada Eesti Vabariigi sünnilinnaks, kuna 23. veebruaril 1918 loeti Endla teatri rõdult ette Eesti iseseisvusmanifest [6].

17. sajandi lõpus muutus barokse ideaalskeemi kohaselt ja mitmekordseks laienenud tuhande elanikuga kindluslinn rahvusvaheliseks. Vaatamata 1710. aastal Vene kindluslinnaks muutumisele ei kaotanud Pärnu Euroopa identiteeti, kuna hangiti välissuhteid kindlustavaid aukonsuli patente. 1764. aastal tutvustati külaskäigul viibivale Vene keisrinnale Katariina II jõesuu süvendamise ja muuli ehitamise vajadust. Sadama peamine osa oli purjelaevade ajastu strateegiliste toorainete

linakiu ja puidu eksport Portugali ning hiljem ka Inglismaale. Sajandi lõpul orienteeruti ümber töötlevale tööstusele: 1900. aastal loodi üks Euroopa suurim tselluloosivabrik Waldhof, linaseemnetest hakati pressima õli. Esimeses maailmasõjas hävis tööstus, 19. sajandil vähemusse jäänud sakslaste juhtiv roll linnas kadus. [3]

1835. aastal kustutati Pärnu Venemaa kindluslinnade seast ja 1838. aastal loodi esimene supelasutus, mida peetakse Pärnu kui kuurortlinna alguseks. Esialgu pakuti vaid mereveevanne, kuid sajandi lõpus lisandus ka mudaravi. Esimese maailmasõja käigus kaotas Pärnu tselluloosivabriku, mis oli senist supelasutuse ja kuurordi arengut takistanud talumatu haisuga, säilisid Kuphaldi kavandatud puisteed, puithistoristsilikud pansionaadid, kuursaal-rannasalong. [2: 35]

Suvitajate toomiseks täiustati ühendust Pärnuga: 1928. aastal valmis Lelle kaudu raudtee, mis lühendas reisi Pärnust Tallinnasse neljatunniseks, 1930. aastatel elavnes bussiliiklus, mis sai suurt hoogu 1938. aastal Pärnu jõe suursilla ehitamisest (sild hävis 1944. aastal), populaarsemaks muutus autoga Tallinnast Pärnusse sõitmine. Tähelepanu pöörduti ka ühendusteele välisriikidega: 1937. aastast sõitsid Pärnu ja Stockholmi vahet korrapäraselt kaks aurulaeva. 1939. aastal oli kõne all lennuliin Tallinnasse. [*Ibid.*, lk 36]

Teise maailmasõjani oli Pärnu Eesti tähtsaim puhke- ja suvituslinn väga populaarne Skandinaaviariikidest pärit suvitajate seas. Kahe sõja vahelisel perioodil ehitati mitu tänaseni samal kasutusel olevat taastusraviasutust ja hotelli, millest tähtsamad olid Mudaravila ja Rannahotell. [3]

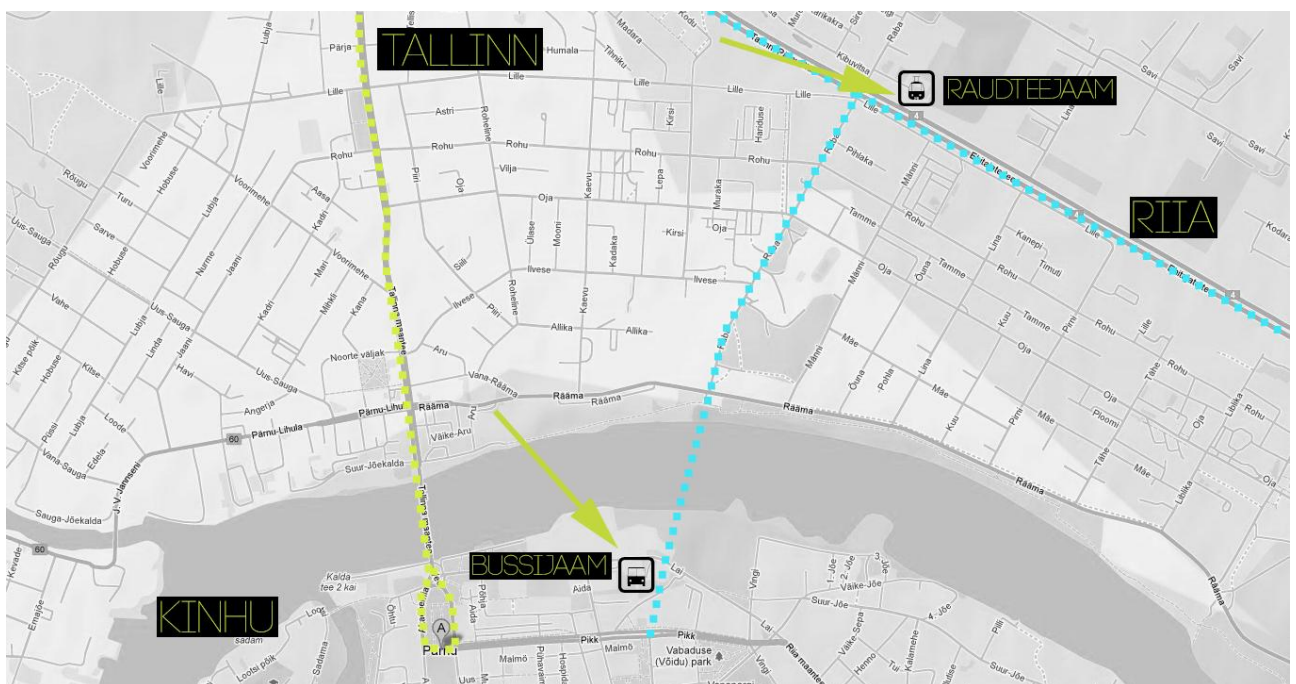
Teise maailmasõja aegsed purustused olid märkimisväärsed ning järgnenud nõukogude tööstus rikkus linna ökoloogilise tasakaalu. Eesti Vabariigi taastamisega 1991. aastal hakati pöörama taas suuremat ja innustatumat tähelepanu linna heakorra taastamisele. [3]

1.3. Pärnu kesklinna iseloomustus ja analüüs

Pärnu kesklinna iseloomustab avaliku ruumi rohkus, kuid struktuur on laialivalguv ning selgelt määratletud tähenduse ja kasutusega ühiskondlikke ruume on vähe. Puudu on klassikalises mõttes turuplatsi või väljakuna toimiv keskne avaliku ruumi punkt, kus saaks korraldada erinevaid üritusi, näiteks jõululaata, ning meelitaks inimesi niisama aega veetma ja olema, kujundades olulise osa linna identiteedist ja elanike kohatunnetusest. Pärnu on hetkel muutuste perioodis ning tulevase linnastruktuuri keskne koht ei ole üheselt selge. Linna keskuse potentsiaalseks asupaigaks on pakutud näiteks Rüütli plats, Endla teatri esine, Pärnu Keskraamatukogu esine. [9]

Uued ja laienevad ärikeskused nihutavad aktiivset tsooni vanalinnast eemale jõe poole. Jõeäärne ala on uue keskuse kujunemiks väga hea ja suure potentsiaaliga asukoht, kuna vahetus läheduses paiknevad kontserdimaja, muuseum, teater, raamatukogu, kaubanduskeskus, peagi valmiv kino. Hetkel on vaade jõelt kesklinnale ebaatraktiivne ning seetõttu on oluline pöörata tähelepanu jõeäärse ala arendamisele. [Ibid.]

Uus nägemus on seotud põhiliselt Pika, Laia ja Ringi tänava ning politseimaja vahele jääva alaga ja kavandatava Raba-Aia sillaga. Planeeritav sild avab kiirema ühenduse linnast välja ning on seotud randa suunduva Aia tänava, jõeäärse ja eeslinna elupiirkonnaga. Eelnev muudab Aia tänava üheks linna peasissepääsuks ning kujundab linnapoolsest jõekaldast linna peafassaadi. Uus sild ja tulevane bussijaam ning sellega seotud avalik ruum moodustavad linna südame, mis oma ülesehituse ja funktsionaalsusega muudab ka ülejäänud süsteemi aktiivsemaks, sealjuures ranna, jõe ja Aia tänava vahelise muinsus- ja kuurortlinnaruumi (vt joonis 2). [Ibid.]

Joonis 2. Olemasolev (heleroheline) ja kavandatav (sinine) sissepääs kesklinna. Bussi- ja raudteejaama lähedus ja seotus

Linna südame kujunemiseks on vaja luua mitu eeldust. Esiteks tulenevalt uue silla asukohast peaks piirkond olema linna tulijate saabumispäik, st koht, kus vahetatakse liiklusvahend Pärnule kohasema vastu. Sobivad saabumispäigad on uus bussijaam, ümbruskonda kavandatav raudteejaam, parkimiskohad. Infrastruktuuri muudetakse jalakäijate ala, rattaparklate- ja laenutuste jms kaudu. Teiseks peaks multifunktsionaalne koht olema ligiõmbav: elu-, äri- ja ühiskondlike hoonetega ümbritsetud mitme funktsiooniga keskuses on võimalik korraldada erinevaid üritusi, näiteks kontserte, laatasid, etendusi, spordivõistlusi, mis toimuksid nii ümbritsevate äride kui ka

kultuuriasutuste poolset algatusel. Aktiivses kasutuses olev koht võib leida kasutust ka kohaga otseselt mitte seotud tegevuste näol. Luuakse meeldiv linnakeskkond, kuhu inimesi meelitaks nii koht ise kui ka korraldatavad üritused. [*Ibid.*]

Järgnevalt on välja toodud Pärnu kesklinna ala plussid, miinused ja võimalused.

Plussid on:

- väga moodne ja esinduslik vallikraav;
- vaikne linn;
- suvine elu, kuurortlinn;
- madalam hoonestus, inimlikud mõõtmed;
- vanalinna olemasolu;
- gildi ja külastuskeskuse olemasolu vanalinnas;
- Hansapäevad jm üritused;
- hea jõeäärne asukoht, mida tuleb kasutada 100-protsendiliselt;
- teater, kaubandus, kino, konserdimaja, vanalinn, rohealade lähedus, võimalus kujuneda suurepäraseks keskuseks.

Miinused on:

- tupiktänavad, väljapääsu puudumine vanalinna osast, piirkonna ääristatus põhisõiduteedega, ülekäiguradade ja tunnelite vähesus;
- palju kasutamata maad;
- liialt palju parklaid, parkimiskohti;
- enamuse parkide amortiseeritus;
- kergliiklusteede vähesus ja nende äkilised katkemised;
- mitte esinduslik kesklinn;
- väljaehitamata jõeäär;
- linna kuvand on hägustunud;
- jõeäärse ala eraomandisse sattumine, mis piirab ehitustegevust;
- keskus on hajunud;
- ametkonnad on keskusest lahkunud;
- kaubandus on koondunud ja Rüütli tänav on konkurentsist väljas;
- linnagalerii ja litograafiakeskus on linnast lahkunud;
- liiklusintensiivsus on suurenenud.

Võimalused on:

- keskuse üldine ruumiprogrammi struktureerimine;
- mõtestada ümber linnaruumi kasutusotstarve Rüütli ja Pikal tänaval ning jõeäärsel alal;
- linnalaborite tihedam toimumine;
- määratleda lühi- ja pikaajalised perspektiivid Pärnu linna arengus;
- luua pääsud jõest rannani ja tagasi.

1.4. Planeeritava ala hetkeolukord

Käesoleva planeeringu alal asuvad praegu parkimisplatsid, vanad sadama- ja ehitustegevuses kasutatud hooned, ehitusjäätmekogumised ja garaažid (vt joonised 3, 4). Enamik hooneid ei ole leidnud kasutusala, kuna on väga halvas seisukorras ja varisemisohhtlikud (vt joonised 5, 6). Suurem osa hoonetest on ehitatud 1950.-1960. aastatel ning nende eluiga ja ehituskvaliteeti arvestades on need siianigi väga pikalt säilinud. Eelnimetatu tõttu ei pea töö autor vajalikuks ehitiste säilitamist ning need kuuluvad lammutamisele, välja arvatud Baltimaade esimene elektrijaam (vt joonis 7), mis ühendatakse planeeringus oleva hoonega, arvestades vana ehitise olulisi ja väärtuslikke elemente.

Joonis 3. Ehitusprahi ladustamine

Joonis 4. Olemasolev angaar

Joonis 5. Varinguhoht

Joonis 6. Varinguhoht

Joonis 7. Baltimaade esimene elektriijaam [1]

Pärast nõukogude perioodi lõppemist ei ole sealseid hooneid enamjaolt kasutatud. Kunagisest REV-i tsemenditehasest on tänaseni säilinud ladustamistorn ja kõrvalhooned, kuid nende seisukord on üldiselt kehv (vt joonis 8). Väheseid ruume kasutatakse rendipindadena, kus tegutsevad autoremondi töökojad, autopesulad ja saun (vt joonis 9). Tänapäeva kontekstis ei ole ala niisugune kasutamiskiivi õige: struktureerimata ja tundmatute töökodadega piirkonnast peaks saama linna keskus. Hetkel puudub planeeritaval alal kanalisatsioon, elektri- ja sidekaablid kui ka kindel, püsiv tegevus, välja arvatud eelnevalt nimetatud rendipindadel ja taarapunktis.

Joonis 8. Tsemenditehase ladustamistorn kõrvalhoonetega

Joonis 9. Rendipinnad

Enamikul hoonetest puudub linnatrassi ühendus, sest nõukogude ajal kasutati lihtsamat varianti ning reovesi suunati jõkke. Viimane põhjustas probleemi: jõgi hakkas kinni kasvama, kuna reostus põhjustas vetikate vohamise.

1.5. Planeeritava ala olemasolev liikluskorraldus

Pärnu jõgi piirneb sellega paralleelselt kulgeva Laia tänavaga, mis on hetkel kahe-suunaline ning mille tähtsaim lõik ulatub vanalt sillalt Port Arturi kaubamajani. Nimetatud lõigul asuvad Pärnu Kontserdimaja, Pärnu Keskus ja Port Arturi kaubanduskeskused. Lai tänav on teiste Pärnu teedega võrreldes suhteliselt halvas seisukorras. Samuti on kehvast seisukorras Laia tänava ühesuunaline Riia mnt poolne osa.

Vaatamata kehvale seisukorrale annab Lai tänav hea võimaluse läbida linn valgusfoore vältides ning kulgeda mööda jõeäärset ala. Hetkel ei nähta vajadust Laiale tänavale valgusfoore püstitada, kuna tee olukord on halb ning liiklus jõe ja kaubanduskeskuste vahel on hõre. Port Artur II juurest viib jalakäigu rada üle Laia tänava jõe ääres asuvasse parklasse, kuid üldiselt on jõepoolne ala passiivne. Laia tänavat kasutatakse, kuid üldiselt vähe.

1.6. Planeeritava ala olemasolev haljastus

Planeeringu alal on hetkel madal lepavõsa ja rohtukasvanud tühermaa, kuid üldosalt haljastus puudub (vt joonis 10). Kontserdimaja kõrvalt kulgevat kergliiklusteed ääristavad üksikud puud ning politseimaja juures on mõni suur pappel ja roheline muruväljak, kuid need ei jää planeeringu alasse. Vana silla kõrval on algeline ja kindla kontseptsioonita park mõne kergliiklustee, põõsaste ja ca 4-5 meetri kõrguste puudega. Planeeringus jäetakse park ja kergliiklusteed alles, kuid tehakse mõningaid korrekture.

Joonis 10. Tühermaa, ehitusjätmed

Planeeritava ala sadamapoolses osas on mõni pappel, kuid enamik neist on kuivanud ja säilitamise otstarve puudub. Ülejäänud sadamaala on kaetud asfaldiga, vähimgi haljastuselement puudub (vt joonis 11). Väärispuid planeeritaval alal ei asu, seega lähtutakse puude säilitamisel uuest tulevast planeeringust.

Joonis 11. Sadamaala

2. PLANEERITAVA ALA ETTEPANEK

2.1. Planeeritava ala ettepanek, võimalused ja piiravad tegurid

Planeeritava ala suurus on 14,6 ha, mis hetkel on enamjaolt tühermaa ning asfaldiga kaetud parkimisplats või sadamaala. Praegu ei ole nendel kruntidel Pärnu linnale kasulikku otstarvet, kuna parkimisplatse on kesklinnas üleprodutseeritud ning kasutades parimat krunti ebafektiivselt piiratakse linna arengut. Analüüs näitab, et linna keskus on hajunud, puuduvad ühtne keskus ja struktureeritud linnapilt.

Joonis 12 (vt joonis 12) näitab linna halvasti töötavat süsteemi. Pikk tänav eraldab vanalinna jõeäärsest alast, mis pärsib mõlema poole kaubandus- ja äritegevust. Enamik rohealasid on muudetud parklateks, mis muudavad piirkonna halliks, külmaks ja ebainimlikuks. Analüüs näitab, et Pärnu on autostunud linn. Pärnus on palju mitteotstarbekalt kasutatud maad ning vaatamata erinevatele lahendust pakkuvatele võistlustöödele ei ole olukorda parandatud. Linna ideaalset ja suure potentsiaaliga jõeäärt ei ole suudetud välja ehitada: see osa Pärnust vajab ümbervaatamist ja väljapakutavat lahendust just diplomitöö näol.

Joonis 12. P – parkimisalad südalinna, CE – kvaliteetalad (vanalinn, kultuuriväärtus)

Nimetatud piirkonna arendustegevust piirab sadamaala eraomandisse sattumine, kuid antud lõputöö seda piiravaks teguriks ei võtnud. Liikluskorraldus on vaja muuta suurenenud liiklusele vastavaks, kuid oluline on piirata linna sissesõitu. Pärnu kesklinn on kompaktne ja lühikeste vahemaadega, seetõttu pööratakse tähelepanu kergliiklusteede võrgustiku arendamisele, et soodustada auto asemel jalgratta kasutamist või jalgsi liikumist.

Joonis 13 (vt joonis 13) näitab Pärnu peamist viga: kergliiklusteid katkestavad ootamatult sõiduteed. Nimetatud olukorda püütakse planeeringus muuta ja parandada, sealjuures luuakse ühendus vanalinna ning teiste tagaplaanile jäänud kohtadega, mis seni on tõrjunud inimesi raskendatud ligipääsu või ebaatraktiivse väljanägemise tõttu. Lõputöös antakse linnale põhimagistral, mis ei sega kergliiklust ega takista jalakäijate liikumist jõeäärse keskuse ja vanalinna vahel.

Joonis 13. Kergliiklusteed (tähistatud rohelise katkendjoonega)

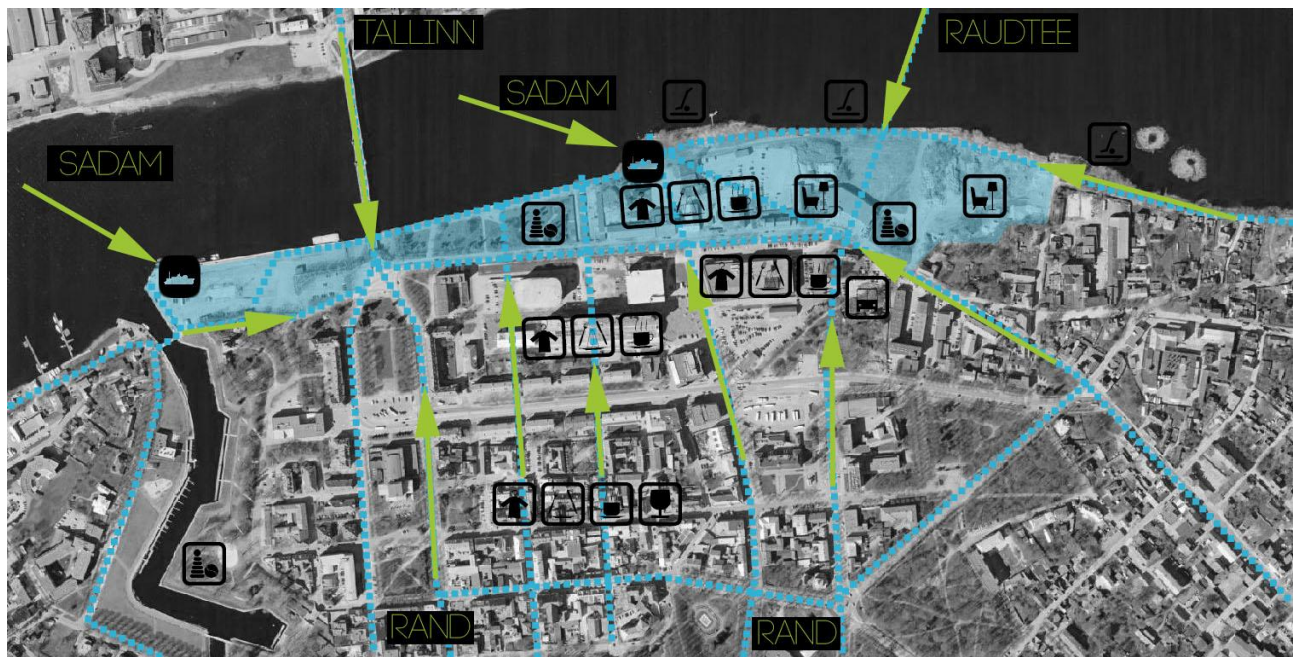
Joonis 14 näitab head lahendust Pärnu linna elavdamiseks: vanad tupiktänavad ja unarusse jäänud kõrvaltänavad avatakse, luuakse hästi läbipääsetavad kergliiklusteed ja ülekäigurajad, hooletuse jäänud rohealad uuendatakse. Rajatakse ühendustee vanalinna, jõe ja ranna vahel, sealjuures on pidev silmside jõe ja merega (vt joonis 14). Säilitatakse Laia ja Pühavaimu tänava liiklus. Pika tänava autoliikluse oluline vähendamine annab võimaluse rohelade laienemiseks ning jalakäijate läbipääs linnast paraneks märkimisväärselt. Pikk tänav on hetkel üks suurim murepunkt, mis jagab linna kolmeks erinevaks tsooniks: vanalinn, kesklinn, jõeäärne ala. Uus liiklussüsteem tagab kergliiklejatele mugava ühenduse kõigi tsoonide vahel, sealjuures ka kuurortlinnale olulise rannaga.

Joonis 14. Sinine – uued/allesjäävad sõiduteed, roheline – kergliiklusteed, punane – tulevased, planeeringuga plaanitavad vaatekoridorid

Enamik linna liiklusest on plaanis suunata uuele planeeritavale sillale, vana sild jääb enam Ülejõe elanikele pääsuks jõe vasakkaldale. Vana sild renoveeritakse ja säilitatakse kultuuriväärtusena ning muudetakse lahtikäivaks. Uus sild tagab ka hea liiklusvoolu linnast eemale, mis tähendab, et sild suunab liikluse linna kõrvalt mööda. Linna sissesõidu vältimiseks saab kasutada Ehitajate teed, mis algab Riia maantee ja lõpeb Tallinna maantee: tagatud on liiklus Riia ja Tallinna vahel linnast läbi sõitmiseta. Ka kesklinnast saab ühineda Ehitajate teega, et liikuda kiirema liiklusvooluga linnast välja.

Uue planeeritava silla juurde jääb vasakkaldal bussijaam ja paremkaldale kavandatav raudteejaam (Rail Baltic). Linna sissepääs on kiire ja mugav, keskuse lähedal asuvad ühistranspordivahendid, mis on planeeritava ala suur positiivne külg (vt joonis 15). Planeeritava ala puhul on oluline asukoht jõe vasakaldal: piirkonnast saab linna nägu, mida võib juba kaugelt hoomata.

Joonis 15. Rohelised suunad näitavad võimalust muuta olukorda, mõtestada „jõelinna ideed“

2.2. Projekti eesmärk

Projekti eesmärk on luua linnale puuduv keskus, mida praegu esindavad vaid kolm kaubamaja ja bussijaam. Linn on liiga laialivalgunud ja struktuur pole selge. Enamus tegevusest toimub linna teises otsas, mida peaks muutma ja tooma linna südame keskusesse tagasi. Soovitakse luua uus omanäoline keskus, mis tõmbab inimesi oma vaheldusrikka maastiku, haljastuse kui hoonestuse poolest. Sealhulgas seotakse rand ja vanalinn keskuse alaga ühtselt toimivaks süsteemiks. Struktureerida linna laialivalgumus ühtseks kompaktses linnakeskuseks.

Muuta linn elavamaks ja rohkem külastatavamaks, sealhulgas ka talvel. Anda linnale omamoeline nägu, mis jääks inimestele meelde ja populariseeriks Pärnu linna üldiselt. Sadama- ning kuurortlinnana on Pärnu tuntust kogunud, kuid soov saada Põhjamaade parimaks kuurortlinnaks on antud projekti jälgides võimalik täita.

Projekti kavandamise punktid on järgmised:

- elustada jõeäärne tegevus;
- tekitada uus linnakeskus jõe äärde, n.ö jõelinn;
- aktiveerida kergliiklus;
- luua jõeäärne promenaad, mis ühendaks kahte kallast ning kulgeks Pärnu rannani;
- avada vaatekoridorid jõe;
- tuua tagasi ametkonnad, kes on linna keskusest lahkunud;
- tõsta keskkond 0-pinnast kõrgemale, lahendades sellega sõidukite parkimismure ning peites parklad linnapildist;

- uus elu, kaubandus ning vabaajakeskus, haridus;
- terminal ja sadamad ning külaliskorterid väliskülalistele;
- uue silla rajamine ühendaks keskust raudteejaama ja kesklinnaga;
- bussijaam keskuse ja silla vahetusse lähedusse;
- Lai tänav rajada põhitänavaks, täisulatuses kahe- või neljarealiseks;
- linna bussiliiklus Laiale tänavale;
- tegevus jõel, sportimine, üritused, vabaaeg.

KRUNDID 6-16. Hoonestusevahelist maapinda tõstetakse, mis võimaldab rajada maa-alused parkimiskohad ning muuta maastikku huvitavamaks. Kuna tegemist on jõeäärse alaga, siis jõevee garaaži tungimise vältimiseks rajatakse garaažid nullpinnaga samale tasandile, kuid eelnevalt on maapinda tõstetud 2,5-3 meetrit. Parkimiskohti on antud parklas 168, tagamaks nii büroode, kaubanduse, elukeskonna inimeste vajadused. Garaažidest on võimalik suunduda otse promenaadile või koridoride kaudu hoonetesse. Tõstetud maapind ja hoonetevahelised vaateplatvormid võimaldavad parema vaate jõe. Moodsa Kunsti Muuseumi haljastatud ning inimestele avatud katuselt avaneb täielik ülevaade jõe, katusele on võimalik pääseda ka hoonesse sisenemata mööda tõstetud pinnalt kulgevat pandust.

Planeeritud kortermajadel on nii põhja- kui lõunapoolsed rõdud. Põhjapoolsetelt rõdudelt avaneb vaade jõe ning neid on võimalik rõduklaaside süsteemiga sulgeda, mis pikendavad tunduvalt rõdude kasutusperioodi.

Kaubandus on jagatud 1,5 korrusele, mis võimaldab sissepääsu kaubanduse ossa nii promenaadilt kui ka tõstetud pinnaga keskväljakult. Sinna tekkiv kaubandus on mõeldud nii butiikide kui ka galerii tüüpi poodide jaoks. Suured avatud vitriinaknad avanevad jõe ja keskuse sisealale, kutsumaks inimesi poodidega tutvuma. Muidugi on nii keskuse alal kui ka sadamas ja elamukvartalis restoranid ja kohvikud.

Promenaad on rajatud võimalikult veepiiri lähedale: seda on hea kasutada nii jalutamiseks, suplemiseks kui muudeks vabaaja veetmise võimalusteks. Puidust promenaadi osa on tagatud erineva trepistikuga, millel on erinev kõrgus: üks on kasutatav pääsemaks alla promenaadile ning teine vabaaja veetmiseks (piknikud, istumine, päevitamine). Ca 50-60-sentimeetriline astmestik on kohandatud, mõeldes, et inimene saab seal istuda mugaval kõrgusel. Promenaad on varustatud kaldteedega, mis tagab ka invaliididele vee äärde pääsemise võimaluse. Kõrgemal asuv promenaad, mis on kasutuses kui kaubatänav, on sillutatud 1,5 m x 0,60 m halli graniitkiviga. Seda promenaadi saaks kasutada ka Pärnus toimuva Kahe Silla jooksu tarbeks.

Madalamat kohtkindlat ja ilmastikuoludele vastupidavat puiduga kaetud promenaadi osa kasutatakse paatide sadamana, lisaks saavad ekstreemsportlased nautida jetiga sõitmist, *wakeboardingut* jms. Ekstreemspordi tehnikat ja varustust saab rentida kruntidel 6-7, kuhu on planeeritud maastikuga seotud hoonestus. Peahoonet, kõrvalhoonet (krunt 7) on võimalik kasutada ekstreemsportlaste öömajana, lükandava klaassüsteemi abil saab muuta teise korruse tribüüniks, nautimaks ekstreemspordivõistlusi jõel. Varustus on võimalik paigutada suurde avarasse garaažihoonesse (krunt 6).

Inimestele on avatud tunnel, mis kulgeb Pärnu Keskuse, konserdimaja ja tulevase kino juurest jõe äärde ning avaneb otse vaatega jõele. Juba tunnelist seest on võimalik vett näha, ilma et pandus vaadet takistaks. Bussiterminalist on võimalik pääseda keskuse alale tänu üle viivale sillale, mis kulgeb bussiterminalist läbi keskuse alale planeeritud hoone ning suunab pandusega tõstetud pinnaga keskuse alale. Tunnel ja bussiterminali sild on mõeldud tagamaks lihtne ning muretu inimestevool jõeäärsele alale.

Samamoodi jätkub madal kai osa vana sadama osas, kuhu on võimalik paigutada oma jahte või purjekaid sügavama süvisega, äri ja keskuse osas on võimalik tulla kai äärde, parkida mootorpaate, kaatreid ja ka purjekaid, kuid see nõuab silla avamist või purjeka masti langetamist. Hoonestus on väga vaheldusrikas ning erineva ilmega, enamik hooneid on omamoelise struktuuriga, kuid sobituvad omavahel ideaalselt.

KRUNT 1. Vana sadamaala jääb endiselt sadamaalaks. Rajatakse sadama terminali hoone, mille paaril viimasel korrusel on purjetajatele ööbimis võimalus, samuti hoonest ei puudu pubid ja saunakompleksid. Terminalihoonesse tuleb ka tollihoone, mis on põhjendatud, kuna tulevased välismaised kruisilaevad ja maabuvad kohalikud laevad vajavad pidevat kontrolli.

Jõe ääres on olemas jahikaid ja sadama terminali taga asuv purjelaevade talvitamisparkla. See on mõeldud hetkel töötava Jahisadama täiendamiseks: viimases tuleb teha ümberkorraldusi, kuna laevade parklal tuleb puudus nii kai kohtadest kui talvisest parklast. Talvine parkla võimaldab ca 12-16 paadi mahutamist olenevalt paatide laiusest ja pikkusest.

KRUNDID 2-5. Hoonestust hakkab täitma nii kaubandus kui renditavad külaliskorterid otstarvet. Võimalik on ka antud kortereid välja osta, mis on rohkem mõeldud väliskülaliste vajadusest omada korterit mõnes välisriigis – miks mitte Eestis ja just Pärnus. Mõeldud on näiteks purjetamisega tegelevatele inimestele, kes reisivad pikalt merel ja tahavad suvist või ka talvist kodu võõrriigis: see on neile hea võimalus osta või rentida korterit. Plussina näeb autor võimalust parkida oma paat

maja juurde, nii et oleks oma varaga silmside. Paljudes jõelinnades selline võimalus puudub, kuid Pärnu planeeringus on olemas. Samas on võimalik tulla ka autoga, ilma et peaks parkimise pärast muretsema: tõstetud pinna all on maa-alune garaaž, kuhu korteriomaniikud saavad oma auto turvaliselt parkida. Hoonestus on eriilmeline nagu keskuse osagi. See idee jookseb läbi terve plaanitava ala.

KRUNT 18. Nii krunt 16, 18, 30 on paigutatud sillalt tuleva tee äärde, kuna see summutab müra. Nii ei levi müra keskuse osale ja elamurajoonile, seega ei jõua otsene liikluseheli nendesse kohtadesse. Krundil 18 on Pärnu Linnavalitsuse poolt määratud detailplaneering jäähallile, mille otstarbe autor säilitab, kuigi omal kujul ning omas stiilis. Maja on fassaadilt väga erikujuline. Hoone suurus on õigetes mõõtmetes, kuhu mahub standartse mõõtmega jäähoki väljak. Antud hoone parkimine on viidud ümbruskonnas asuvasse parkimismajja Pärnu Keskuse kõrval. Võimalik on ka mujale lähiümbrusesse parkida, kuna Pärnu kesklinnas ei jää parkimiskohtadest puudu. Töös ei nähtud otstarvet eraldi asfalteeritud platside rajamiseks, vaid pigem pöörati rõhku inimsõbralikele tõstetud haljastusega esinduslikele platsidele.

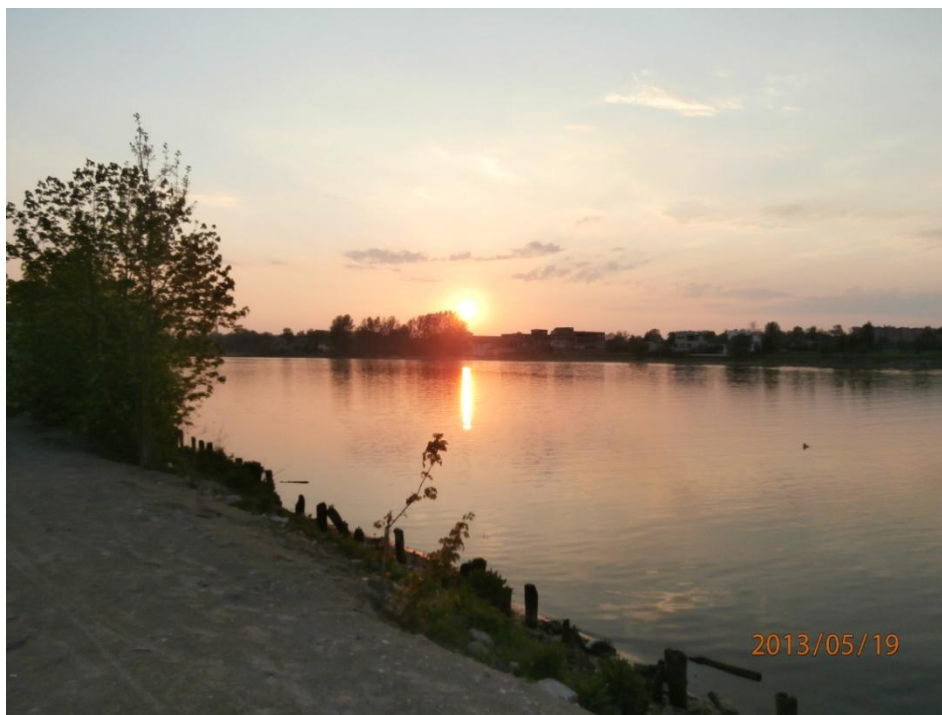
KRUNT 30. Antud krunt on mõeldud majutusasutuseks. Pärnu kesklinnas ei ole väga korralikku hotelli. Vana, oma aja ära elanud hotell on, aga see jääb Pärnu uue detailplaneeringu alasse ning seega saab see hoone uue otstarbe. Uuel hotellil on palju mugavaid terrasse, mis jäävad suunaga nii põhja kui lõunasse, sealjuures on tagatud põhjakülgsete klientide rahulolu vaatega jõe ja lõunapoolsetel klientidel on olemas hommikupäike. Suvel jõuab päike väga kaugele põhjakülge enne kui loojub, seega kõik hooned saavad samamoodi päikest ligi 4-5 kuud. Hoonel maja ees puudub parkimine, kuid kui väliskülalised tulevad takso või bussiga, siis transpordi jaoks on mõeldud mitu parkimistaskut. Seal on võimalik inimesed välja lasta ning seejärel transpordil ära sõita. Kasutatakse sama põhimõtet nagu Tallinki Hotell: taksod küll on, aga otsene parkimine puudub.

KRUNDID 20, 22, 24, 26, 28. Need krundid on mõeldud ridaelamuteks, millel on suur rõdu hoone põhja küljes ning katusega varustatud rõdu lõuna küljes, enamik maju on jagatud kaheks ning ei ole kõrgemad kui 2 korrust. Ridaelamud on mõeldud katta erinevate fassaadmaterjalidega, et jääks mulje erinevast keskkonnast. Parkimine on hoonete ees garaaži teel või garaažis.

KRUNDID 21, 23, 25, 27, 29, 33 on mõeldud korterelamuks, kus on enamjaolt 3-4 korterit korruse kohta. Erandid on kaks maja, milles on igal korrusel 2 korterit. Need on luksuslikumad ja suuremad. Hooned ise on varustatud rõdudega ja hoone ei ole kõrgem kui 3 korrust. Parkimine on

majadevahelisel alal, mis on kaetud murukiviga, et ei jääks mulje suurest asfaltplatsist, vaid hoopis rohelisest alast. Majadevahelisel alal on laste mänguväljakud ning vabaaja veetmise kohad.

KRUNDID 32, 34. Need hooned on suurejoonelisem korterelamu blokk. Võimalus on olla nii terrassidel katustel kui ka suurepärase vaatega avanevate rõdudega nii lõunasse ja põhja (vt joonis 16). Majad on haljastatud rõdudelt ning terrassidel katustel. Enamus haljastusest katustel ja rõdudel on igihaljas, näiteks kasutatakse elupuid. Majadevaheline pind on tõstetud sama süsteemiga nagu linnaväljak. Tõstetud pinna all on parkla ligi 80-le autole. Parkla ei ole ehitatud väga sügavale ning tänu sellele luuakse huvitav maastikustruktuur.

Joonis 16. Vaade jõe põhja küljest

2.2 Krundijaotuse ettepanek

Krundijaotus on lihtne, enamus krunte on jagatud ristkülikukujulise põhiplaani osadeks vastavalt hoone kujule. Mõni krunt on ka erikujuline, kuid need püüti jätta võimalikult lihtsaks, et neid oleks kerge jagada ja hallata. Enamik promenaadist ja teedest jääb linna maaks ja linna hooldada, kuid tõstetud alad majade vahel kuuluvad kruntide omandisse. Krundid on jaotatud numbrite kaupa, alustades kõige läänepoolsema majaga ning lõpetades idapoolsema majaga. Kruntide numbrid jaotuvad sarnaselt majanumbritega: paaritud numbrid on ühel pool ja paarisnumbrid teisel pool. Krundid on jagunendu 34 erinevaks osaks.

2.3 Hoonestuse ettepanek

Hoonestuses on arvestatud ümbruskonnas asetsevate hoonetega. Struktuur kujuneb läbi linnapildi hinnangu. Kõik, mis jääb planeeringu ala idakülge, on keskosaga kõrvutades miniatuursem ja suhestub oma ala ümbruskonnaga paremini. See on oma olemuselt nagu tükike ümbritsevast hoonestusest. Peale tulevase hotelli on hooned ümbruskonnaga samalaadsemad, sealhulgas ei ole ületatud kolme korruse piiri. Hotell ise on 6-korruseline.

Planeeringu keskosa ehk äri- ja elukvartal kasvab koos ümbritseva keskkonnaga suuremaks ja massiivsemaks, samas hoiab ta selget joont oma üldises stiilis ja struktuuris. Samamoodi nagu planeeritava ala hoonestus on massiivsem, on näiteks ka konserdimaja, Pärnu Keskus ja Port Artur oma struktuurilt suuremad ja esiletükkivamad. Väga suurt tähelepanu pöörati käesolevas planeeringus vaatekoridoride tekkimisele. Pidades silmas tänavaid, mis avanevad jõele, on ka majade olemus selle järgi kujundatud: kangialused, rõdud ja hoonete sisselõiked on asetatud nii, et ei rikuks vaadet. Jõge on soovitud eksponeerida igal võimalusel.

Hoonestus on mõtestatud nii, et jõepoolsemad hooned on madalamad ja tagumised, jõest eenduvad hooned kõrgemad. See võib varieeruda põhiliselt kahe korruse erinevusega, seega mitte suurel määral. Põhiosa hoonetest on mitte kõrgemad kui viis korrust, kuid kolm hoonet pürgivad oma kõrgusega seitsme korruse piirimaile. Kõige kõrgem hoone on uue silla kõrvale rajatav büroohoone, samuti domineerivad klaasmahtudena büroo kõrval asetsevad kaks hobuseraua kuju meenutavat hoonet, mis jäävad kuue korruse piirimaile.

Sadama osa on lihtsam. Tänu ümbritsevale keskkonnale tekkis majade vorm lihtsamalt ja osaliselt laenates. Seda muidugi ainult põhiplaanis, sest hooned on tegelikult väga erilised. Silmas peetakse erinevust, mis kaasneb kõrguse kasvades. Üleulatuvad osad, rõdud erinevatesse ilmakaartesse silmas peetakse külaliskortereid. Terminalihoone rõdudest moodustuv kujutis peaks välja nägema eendumise tõttu kui laeva visiir. Terminalihoone planeeringu lääneküljes on kui meremeeste maamärk, mida on ka kaugemalt merelt näha oma valguses ja olemuses.

Uurides Pärnu Linnavalitsuse nõudeid sellele ja ümbritsevale alale leiti ainukese nõudena, et hooned ei ületaks Pärnu Kontserdimaja või Pärnu Keskuse kõrgust ehk siis kaheksa korruse piiri. Planeeringualas jäävad kõik kõrgused normi piiresse ja ei pürgi kõrgemale kui kaheksakorruseline Pärnu Keskus. Piirkõrgus, millest linn ei lubanud kõrgemaks ehitada oli kaheksa korrust või 24 m.

2.4 Liikluskorralduse põhimõtted ja parkimine

Liiklus Laial tn on lahendatud mõeldes just nende inimeste heaolule, kes liiguvad jala, et ka nendel oleks võimalik hästi jõeäärde pääseda ja samas hoida autode piirkiirust madalana, seega otsustati teha 1+1 sõidurida, kuid lisaks eraldussaar nende vahel. Liiklust reguleerivad enamikes kohtades valgusfoorid, samamoodi on ka ülekäiguradade juures. Lisaks ülekäiguradadele on mõeldud ka Põhja tänava äärsetele inimestele, kes pääseks kontserdimaja, kaubanduskeskuse ja kino või parkimismaja juurest planeeritavale alale läbi tunneli, mis suunab inimesi otse promenaadile. Samamoodi et kaubandust elavndada ning Pärnusse külastama sõitnud inimesi kohe otse bussiterminalist suunava sillaga üle sõidutee juhtida keskuse alale. Sild paikneb kahe hoone vahel. Sillale pääseb läbi bussiterminali ning sild lõpeb pandusega, mis omakorda läbib planeeritava krundi nr 14 hoone.

Vasak-, tagasi- ja parempöörete jaoks on tehtud eraldi sõiduriba, mida saab kasutada, ilma et segaks Laial tänaval toimuvat liiklust suunal uussild-vanasild ja vastupidi. Samamoodi reguleeritakse piirkiirus 30 km/h, et ei tekiks olukorda, kus inimesed võivad ohtu sattuda.

Samamoodi mõeldi ka 1-2 bussiliini avamisele Laial tänaval, sest keskus vajab teatud bussiliiklust antud piirkonnas. Kuigi lähiümbruses on bussipeatused ja bussiliiklus väga hea, peeti vajalikuks ka sinna mingisugune transpordivõimalus luua. Bussipeatus on eraldi sopistatud ülejäänud teest eemal.

Parkimine on lahendatud maa-aluste parklate näol, kuid mõeldud on ka sellele, et hetkel on valmimas Pärnusse suur viiekordne parkimismaja, mis rahuldab vajaduse parkimiskohtade järele nii planeeritaval alal parkijate näol kui muude liiklejate osas. Tagatud on mugav parkla krundi alal sees: uuel sillalt tulles paremale Laiale tänavale pöörates on võimalus maa-alusesse parklasse minna ja väljuda samalt küljelt ja liituda liiklusega.

Kõige idapoolsemasse planeeringu alasse jääva elamukvartali liiklus on mõeldud põhiliselt oma elanikele 1+1 rea näol ning üldist läbisõitu väliskülastajate näol ei nähta. Põhjendus on, et Laia tänava ots muutub lõpuks ühesuunaliseks, seega enne seda on võimalik elamukvartalisse sisse keerata ning sellega lõpeb Lai tänav Riia mnt poolsest otsast. Arvatavasti muud liiklejad oma sõidukitega sinna ei satu.

Hotelli juurde pääseb silla kõrval olevast pöördetaskust paremale pöörates, otse hotelli ette pääsemiseks. Hotelli juures on olemas 3 busi taskut, kus on võimalik klient maha panna ning peale

seada transpordil lahkuda. Antud tee jääb ühesuunaliseks suunaga paremale, vaadates planeeringut ilmakaarte suhtes.

Uus tee sillalt, Raba-Aia ning Lai tänav on varustatud valgusfooridega ristmikuga, kus on võimalik sooritada nii tagasi-, parem- kui vasakpöördeid ja samas on võimalik sõita otse. Raba-Aia tänav muutub liikluse suurenemise tõttu 2+2-realiseks, suunamaks tulevaid inimesi nii randa kui ka mujale, hajutamaks liiklust. See tee muutub ilmselt mingi hetk rannale lähemale jõudes 1+1-realiseks.

Kergliiklusele mõeldes tuleb keskuse ja rannapiirkonna omavaheliseks paremaks sidumiseks ja ühendamiseks kujundada välja terviklik Pärnu kesklinna, jõekallast, rannaparki ja rannaala siduv rada (vt joonis 17). See idee on seotud linna üldplaneeringuga, mis seob planeeritava ala selle sisse ja moodustab terviku.

Joonis 17. Roheline katkendjoon – kergliiklusteed, sinine – sõiduteed. Ringliikluse idee

Planeeringuala saab väga suure tähelepanu osaks ka tänu sellele, et Pärnu vasakkalda arenduses saab teoks promenaad, samas paremkallas on varustatud asfalteeritud teega –sportimiseks ja vabaaja otstarbeks. Võimalus on teha sporti nüüd mõlemal kaldapoolsel alal. Samamoodi korraldatakse iga aasta väga suurt jooksuvõistlust Pärnu jõe ääres samamoodi kasutatakse planeeringu ala kaasaarvatuna.

Planeeritava ala liikluskorraldusest võib välja tuua järgmised punktid:

- selge ja lihtne liiklusskeem;

- Laia ja Pika tänava liikluskoormuse jagamine;
- Lai tänav politsemajast vana sillani kahe-suunaliseks;
- rahustatud kesklinna liiklus;
- tänava ääres parkimine väikestes gruppides;
- Ringi tänav jõest jõeni;
- Ringi tänav kahe-suunaliseks;
- viia Ringi tänava rattatee Laia tänavani välja;
- bussijaamale pakkuda uus asukoht.

2.5 Tehnovarustus

Side, kanalisatsioon ja muu tehnovarustus ühendatakse Laial tänaval oleva tehnovõrguga. Arvestades, et vanad tehnovõrgustikud on iganenud ja enamus osas puudub, asendatakse need uuega ning peetakse silmas kõiki ehitusnõudeid.

2.6 Haljastus

Madalam puidust promenaad ning kõrgem kiviga sillutatud promenaad on haljastatud nii madala kui kõrghaljastusega tsoneerimaks tõstetud promenaadi kaheks: kaldaäärset ning kaubandustänavaaäärset osa. Tõstetud keskuse osal kasutatakse eemaldatavaid haljastuselemente, kuna keskväljak on mõeldud ka laatadeks ja suuremate ürituste jaoks. See on hea võimalus lasta haljastus eemaldada ja kasutada suuremat ruumi. Haljastus on samuti teatud määral rõdudel ja katuste terrassidel, mis tagab üldises pildis Pärnule omase roheluse. Elamurajoonis tagatakse haljastus elamuvahelisel alal nii, et säiliks ridaelamutes eraldi oma privaatblokk. Samas püütakse korterelamute vaheline ala jätta võimalikult inimkeskseks ning haljastatakse kõrghaljastusega. Seal peaks jääma mulje, et elad eramajas: kõik on väga kodune ja rahulik.

Sadama osa ühendatakse vallikraav haljastusega. See tähendab, et krundi ümbrusse tulevad ligi 6m puud ning majade vahelises osas segatakse kõrghaljastus madalhalbastusega. Enamus puudealuseid pindasi kaetakse multsiga ning madalhalbastuses kasutatakse madalaid roomavaid kadakaid või mõnda madalamat igihaljast põõsast.

KOKKUVÕTE

Käesoleva planeerimisprojekti lahenduse uudsus peitub vahelduvas ning huvitavas elukeskkonnas, kus kõik linnale vajalik on kompaktselt koos. Planeeritavat ala ilmestavad mitmed nüansid, mis eristavad Pärnut teistest jõeäärsetest linnadest. Planeeringu ettepanekus on olulisel kohal jõe eksponeerimine. Vastupidiselt hetkeolukorrale on pööratud võimalikult palju tähelepanu jõe ja selle ümbruse näitamisele: tervet planeeritavat ala läbivad avarad vaatekoridorid.

Lisaks on tähtis infrastruktuuri parendamine ning vanalinna elavdamine: paljud olemasolevad tänavad on vähepopulaarsed ja halvasti läbitavad, kuid nende uuendamise ja muutmisega ühendatakse vanalinn uue jõeäärse keskusega, nii et tänavad suunduvad jõe äärde. Eesmärk on avada suunad jõe ja pöörata tähelepanu „jõelinna“ kujunemisele, milles autor näeb potentsiaali linna uuendamiseks, huvitavamaks ja paremaks muutmises.

Samas on hoitud Pärnule iseloomulikku joont: hoonestus on madal ega ületa kontserdimaja ja Pärnu Keskuse kõrgust. Rõhutatud on Pärnule omast rohelist haljastusega tänavatel, hoonete rõdudel ja katuseterrassidel. Esmatähtis on luua inimestele mugav ja huvitav elukeskkond.

SUMMARY

The given planning project is a thesis for the Faculty of Architectural and Environmental Engineering of TTK University of Applied Sciences, discussing the proposed plan for the riverside area in Pärnu. The area involved is located in the Pärnu city centre, on the southern riverbank seen from the old bridge.

The topic for the thesis was chosen based on personal interest and a recommendation from the Pärnu city council to design a detailed plan for the riverside area.

The novelty of the given planning project is in the changing and unusual living environment where all necessities and comforts are concentrated in one place. The planned area has many nuances distinguishing Pärnu from other riverside cities. Displaying the river has an important role in the planning proposal. In contrast to the current state, the plan draws a lot more attention to the river and its surroundings: viewing corridors pass through the entire planned area.

In addition, improving the infrastructure and livening the old town are of high importance: many of the existing streets are unpopular and inaccessible, so their renewal and alteration would re-connect the old town to the riverside city centre, with the streets leading to the river. The goal is to ease access to the riverbank and focus on developing the “river city” in which the author sees potential to revitalise and improve Pärnu city.

However, the features characteristic to Pärnu have been maintained: the buildings are low and do not rise higher than the concert hall and Pärnu Centre. There is emphasis on the greenery distinctive to Pärnu on the streets, balconies and roof terraces. The first priority is to create a comfortable and interesting living environment for the residents.

VIIDATUD ALLIKAD

1. Baltikumi esimene avalik elektriijaam Pärnus Port Arturi ja Decora juures. (2009). [WWW] <http://fotoalbum.ee/photos/atsas/61950715> (19.05.2013)
2. Kalm, M. (2012). Rannalinn, seenrõdu ja viinakapp. Pärnu linnaarhitekt Olev Siinmaa. Tallinn: Eesti Arhitektuurimuuseum, Eesti Kunstiakadeemia, 300 lk.
3. Linna ajalugu. [WWW] <http://www.parnu.ee/index.php?id=10> (19.05.2013)
4. Parek, E. (1971). Pärnu sajandeis. Ehituskunstiline ülevaade. Tallinn: Eesti Raamat, 71 lk.
5. Pärnu lühiajalugu. (2003). Koost Idvand, K., Kriiska, A., Laurik, I., Vunk, A. Pärnu: Pärnu Muuseum, 175 lk.
6. SA. (2012). Pärnu linn. [WWW] <http://www.stat.ee/ppe-parnu-linn> (27.05.2013)
7. SA. (2012). Pärnu linn. Valik andmeid. [WWW] <http://www.stat.ee/ppe-51203> (27.05.2013)
8. Suvepealinn. [WWW] <http://www.parnu.ee/index.php?id=3> (19.05.2013)
9. Tiigisoos, K. Pärnu kesklinna hetkeolukorra lühikirjeldus. [WWW] <http://www.arhitektuurikeskus.ee/linnafoorumid/parnu> (23.05.2013)